

УДК 657.421

ББК 65.052.9(4Укр)2-145.711

Кафка С. М.

**ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ПРОЦЕСІВ НАДХОДЖЕННЯ ТА ВИБУТТЯ
НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ ДЛЯ ЦІЛЕЙ ОБЛІКУ**

Івано-Франківський національний технічний університет
нафти і газу,
Міністерство освіти і науки України,
кафедра обліку і аудиту,
76019, м. Івано-Франківськ, вул. Карпатська, 15,
тел.: 0342727117,
e-mail: Kafka@i.ua

Анотація. Стаття спрямована на дослідження економічної суті процесів надходження та вибуття необоротних активів на підприємствах в сучасних умовах господарювання. Визначено основні підходи науковців до трактування термінів «надходження» та «вибуття» в економічній літературі та проведено аналіз наукових публікацій, пов'язаних з надходженням та вибуттям необоротних активів в Україні за 2000–2014 рр. В результаті встановлено відмінності в підходах деяких науковців та запропоновано систематизований підхід до даних процесів з метою відображення їх в бухгалтерському обліку.

Ключові слова: необоротний актив, основний засіб, надходження, вибуття, облік руху необоротного активу.

Kafka S. M.

**THE ECONOMIC ESSENCE OF INCOMINGS AND DISPOSALS OF FIXED
ASSETS PROCESSES FOR ACCOUNTING PURPOSES**

Ivano-Frankivsk national technical University of oil and gas,
Ministry of Education and Science of Ukraine,
Department of Accounting and Audit,
Carpatska str., 15, Ivano-Frankivsk
76019, Ukraine,
tel.: 0342727117,
e-mail: Kafka@i.ua

Annotation. The purpose of the article is to examine the economic essence of the processes of incomings and disposals of non-current assets at enterprises in the present-day economic conditions. The basic approaches of scientists to the interpretation of the terms "inflow" and "outflow" in the economic literature have been defined and the analysis of scientific publications related to the receipts and disposals of non-current assets in Ukraine for 2000-2014 has been made. As a result the differences in some scientists' approaches have been determined and a systematic approach to these processes has been proposed in order to reflect them in accounting.

Key words: non-current assets, assets, income, retirement, accounting for the of non-current assets movement.

Вступ. В сучасних умовах господарювання правильність відображення в обліку надходження та вибуття необоротних активів на підприємство і надалі залишається непростою ділянкою бухгалтерського обліку. Особливої актуальності ці питання набули із введенням у дію Податкового кодексу України та наближенням нормативних вимог щодо визнання, оцінювання та амортизації основних засобів у податковому та бухгалтерському обліку. Основні проблемні питання виникають під час формування

первісної вартості необоротного активу, за якою його буде поставлено на облік та введено в експлуатацію, а також під час визначення податкової групи необоротних активів, до якої належить об'єкт необоротних активів.

Постановка завдання. Дослідженню проблем обліку необоротних активів значну увагу в своїх працях присвятили провідні вчені-економісти, такі як: Білуха М. Т., Бугинець Ф. Ф., Бабич В. В., Герасимович А. М., Кірейцев Г. Г., Кружальний М. В., Литвин Ю. Я., Пиріжок С. Є., Сопко В. В., Чумаченко М. Г. та ін. Не применшуючи внесок науковців у розвиток теоретичних і організаційно-методичних положень бухгалтерського обліку, контролю та аналізу необоротних активів, невирішеною залишається проблема сутності та класифікації необоротних активів для потреб бухгалтерського обліку, уточнення економічної сутності процесів надходження та вибуття необоротних активів, методичних підходів до облікового їх відображення, що актуалізує представлене дослідження.

Необоротні активи є одним із найважливіших факторів виробництва, а їхнє надмірне старіння безпосередньо впливає на рівень економічної безпеки країни. Для підтримання необхідного рівня економічної безпеки держави суб'єкти господарювання зобов'язані дбати про відновлення своєї матеріально-технічної бази. Важливим чинником має бути створення умов для ефективного використання виробничого потенціалу підприємств [1].

Результати. Розглянемо економічне трактування поняття «надходження», яке наведено в науковій економічній літературі (табл. 1).

Таблиця 1

Визначення поняття «надходження» в економічній літературі

№з/п	Джерело	Визначення
1	Азрилиян А. Н. [2, с. 331]	Надходження – це те, що надійшло, в результаті певної дії. Найбільш широко використовується в залежності грошового надходження на рахунок, в тому числі за продаж, поставку продукції, в результаті розповсюдження випуску цінних паперів. Надходження – поповнення основних засобів в підприємство в результаті здійснення капітальних вкладень, формування основного складу і безоплатного отримання об'єктів від інших підприємств. Основні засоби що надходять оформлюються встановленими документами, оцінюються і записуються. Аналітичний облік основних засобів по рахунку ведеться в залежності з типовою їх класифікацією.
2	Благодатин А. А., Лозовский Л. Ш., Райзберг Б. А. [3, с. 209]	Надходження – грошове надходження, які підприємство повинно отримати від своїх клієнтів за отримані ними раніше товари та послуги.
3	Большой экономический словарь [4, с. 467]	Надходження – збільшення основних засобів підприємства в результаті капітальних вкладень, безоплатній передачі від інших підприємств, вклад в статутний капітал. Основні засоби що надійшли приймаються в облік за актами надходження об'єктів в експлуатацію, затвердженим керівником підприємства.
4	Терехова В. А. [5, с. 194]	Надходження – зарахування на баланс об'єктів основних засобів в зв'язку з закінченням будівництва, закінченням робіт з добудови і дообладнання об'єктів, збільшуючи їх первісну вартість придбання окремих об'єктів; без оплатного отримання.

Зазначимо, що у вітчизняних нормативних документах існує деяка відмінність у трактуванні поняття «надходження необоротних активів». Так, Азрилиян А. Н. розглядає поняття «надходження необоротних активів» та трактує їх, як поповнення основних засобів на підприємство в результаті здійснення капітальних вкладень, формування основного складу і безоплатного отримання об'єктів від інших підприємств. Необоротні активи, що надходять оформлюються встановленими документами, оцінюються і записуються. Аналітичний облік необоротних активів по рахунку ведеться в залежності з типовою їх класифікацією, а Терехова В. А. розглядає поняття «надходження» та трактує його, зарахування на баланс об'єктів необоротних активів в зв'язку з закінченням будівництва, закінчення робіт з добудови і дообладнання об'єктів, збільшуючи їх первісну вартість: придбання окремих об'єктів; безоплатного отримання. Благодатин А. А., Лозовский Л. Ш., Райзберг Б. А. взагалі вважають, що надходження – це грошове надходження, які підприємство повинно отримати від своїх клієнтів за отримані ними раніше товари та послуги.

На підприємствах необхідно забезпечити постійне оновлення необоротних активів не тільки тому, що вони зношуються, а й для забезпечення як вищого рівня фондоозброєності виробництва та впровадження досягнень науково-технічного прогресу – єдиного фактору, який дає змогу кардинально підвищити рівень ефективності виробництва. Оскільки більш типовими на виробничому підприємстві є операції з постачання, то їм варто приділити значну увагу. Причому виходячи з послідовності здійснення дій в ході процесу постачання може мати два варіанти (рис. 1).

Рис. 1. Послідовність процесу придбання
Джерело: *власне розроблення.*

Отже, для того, щоб отримати все необхідне для ведення господарської діяльності, необхідно налагодити процес, про який йшла мова вище. Як і будь-який процес, постачання, має бути ефективно організоване, що вдається здійснити завдяки налагодженій системі управлінського обліку на підприємстві.

Порядок відображення надходження необоротних активів у бухгалтерському обліку та формування їх первісної вартості залежить від того, яким чином і на яких умовах вони придбані. Застосування різних видів вартості при оцінці необоротних активів, що надходять на підприємство, зумовлено можливими різноманітними шляхами надходження необоротних активів (рис. 2).

Рис. 2. Шляхи надходження необоротних активів
Джерело: власне розроблення.

Отже, необоротні активи можуть надходити на підприємство різними шляхами, а саме можуть бути створені власними силами або внаслідок отримання від юридичних або фізичних осіб. При надходженні необоротних активів зараховуються на баланс підприємства за первісною вартістю. Первісна вартість таких необоротних активів залежить від того, яким шляхом надійшов об'єкт необоротного активу.

Як зазначають Балабай К. В. та Коровіна Г. І. [6], що багато проблем виникає в діючій практиці обліку безоплатно отриманих необоротних активів. В даний момент в Україні безоплатно отримані необоротні активи визначаються оподатковуваним доходом як з боку положень (стандартів) бухгалтерського обліку, так і зі сторони податкового законодавства. Проте, якщо в бухгалтерському обліку дохід нараховується одночасно з нарахуванням амортизації, то в податковому обліку амортизація за такими активами не нараховується, а податок на прибуток обчислюється одразу при безоплатному отриманні об'єкту необоротних активів.

Поряд із надходженням необоротних активів на підприємствах через різні причини (непридатність для подальшої експлуатації внаслідок повного зносу, застарілість, непотрібність, продаж, вимушену ліквідацію тощо) відбувається їхнє вибуття.

Перед тим як визначити шляхи вибуття необоротних активів необхідно встановити сутність поняття «вибуття» (табл. 2).

Щодо процесу вибуття необоротних активів, то більшість авторів дане поняття трактують як списання активів внаслідок продажу, ліквідації, надзвичайних ситуацій та інших причин. Тобто, вибуття – це припинення використання необоротних активів, яке супроводжується виключенням їх зі складу діючих, списанням у разі їх повного зношення.

Під «списанням», в свою чергу, розуміється віднесення товарних та грошових цінностей підприємства до збитків з вилученням їх із балансу, зняття з балансового обліку. Списанню підлягають повністю зношені засоби виробництва, основні засоби, що вийшли із строю та безнадійні борги [16].

Визначення поняття «вибуття» у різних джерелах

№ з/п	Автор	Визначення терміну
1	Азрилиян А. Н. [2]	Вибуття – ліквідація, реалізація, передача іншим підприємствам і загибель від стихійних лих об'єктів, що значаться у складі
2	Борисов А. Б. [4]	Выбытие – реалізація, ліквідація, передача другим підприємствам необоротних активів, числящихся на балансе підприємства
3	Загородній А. Г., Вознюк Г. Л., Партич Г. О. [8]	Вибуття – списання необоротних активів за їх балансовою вартістю у разі їх повної зношеності, знищення внаслідок стихійного лиха чи аварії, безоплатної передачі іншим підприємствам, реалізації на сторону, недостачі під час проведення інвентаризації тощо
4	Сопко В. В., Завгородній В. П. [9]	Вибуття – ліквідація, реалізація, передача іншим підприємствам і загибель від стихійних лих об'єктів, що значаться у складі необоротних активів
5	Жолнер І. В. [10]	Вибуття – необоротний актив припиняється визнаватися активом у тому випадку, коли не очікуються майбутні економічні вигоди від його використання або продажу
6	Мочерний С. В. [11]	Вибуття – припинення використання основних фондів, яке супроводжується виключенням їх зі складу діючих. Воно відбувається з таких причин: фізичне зношення, старіння, внаслідок чого основні фонди стають непридатними для експлуатації; моральне зношення
7	Райзберг Б. А., Лозовский Л. Ш., Стародубцева Е. Б. [12]	Выбытие – ліквідація, списання, продаж, передача другим організаціям необоротних активів, числящихся на балансе даної організації
8	Редько А. Ю. [13]	Вибуття – ліквідація, реалізація, передача іншим підприємствам і загибель від стихійних лих об'єктів, що значаться у складі основних засобів
9	Пилипенко Я. І., Пантелеєв В. П., Шевчук В. О. [14]	Вибуття – вибуття необоротних активів зі складу активів суб'єкта господарювання. Аналогічне можна стверджувати про всі необоротні активи, частиною яких є основні засоби
10	Фігурнов Є. Б. [15]	Вибуття – списання необоротних активів з балансу підприємства у разі їх продажу, повної зношеності, знищення внаслідок стихійного лиха чи аварії, безоплатної передачі іншим підприємствам, недостачі

Джерело: власне розроблення.

На основі проведеного аналізу в науковій та довідковій літературі, можна побудувати діаграму основних підходів до трактування процесу «вибуття необоротних активів» за досліджуваний період (рис. 3).

У тлумачному словнику С. І. Ожегова [17] «вибути» означає перестати знаходитися або значитися де-небудь. Н. Д. Кусайкіна [18] розуміє під словом «вибувати» вихід зі складу чогось, залишати місце роботи, перебування, проживання, тощо.

Рис. 3. Поняття «вибуття необоротних активів»

Джерело: власне розроблення.

Аналіз наукових публікацій, пов'язаних з вибуттям необоротних активів в Україні за 2009–2014 рр. наведено в табл. 3.

Таблиця 3

Аналіз наукових публікацій, пов'язаних з вибуттям необоротних активів в Україні за 2000–2014 рр.*

№ з/п	Питання, що розглядалися	Автори	К-сть, шт.
1	Ліквідація	Лісіца Т. (2013), Беднарчук Г. (2012)	2
2	Облік необоротних активів, утримуваних для продажу	Хома С. (2009), Нікулін О. (2008)	2
3	Безоплатна передача	Бикова Г. (2012), Ігнатов А. (2012)	2
4	Облік реалізації необоротних активів	Кондзелка М. (2010), Лісіца Т. (2012), Озерова О. (2013)	3

Джерело: власне розроблення.

Зауважимо, що під вибуттям можна розуміти переміщення всередині підприємства, тобто переміщення з одного структурного підрозділу до іншого.

Вибуття необоротних активів може здійснюватись по таких причинах:

- непридатність для подальшого використання;
- виявлені під час інвентаризації нестачі;
- через фізичне і моральне старіння;
- пошкодження від аварій чи стихійного лиха (за умови, що відновлення їх неможливе або економічно недоцільне і вони не можуть бути реалізовані).

Для визначення непридатності необоротних активів і встановлення неможливості або неефективності проведення їх відновлювального ремонту, а також для оформлення необхідної документації на списання цих цінностей, наказом керівника установи щорічно створюється постійно діюча комісія, яка діє протягом року, у складі:

- керівника або його заступника (голова комісії);

– головного бухгалтера або його заступника (в установах і організаціях, у яких штатним розписом посада головного бухгалтера не передбачена, особи, на яких покладено ведення бухгалтерського обліку);

– керівників груп обліку (в установах, які обслуговуються централізованими бухгалтеріями) або інших працівників бухгалтерії, які обліковують матеріальні цінності;

– особи, на яких покладено відповідальність за збереження матеріальних цінностей (основних засобів);

– інших посадових осіб (на розсуд керівника установи).

За необхідності деякі об'єкти необоротних активів можуть бути передані із одного підрозділу в інший. На операції внутрішнього переміщення бухгалтерські записи не складають, оскільки об'єкти залишаються в межах підприємства. Проте, для внесення коригування до суми нарахованого зносу, необхідно в аналітичному обліку (в інвентарних картках, інвентарному списку) і при розрахунку нарахування зносу відображати, звідки і куди було передано відповідний необоротний актив. Внутрішнє переміщення необоротних активів оформлюється накладною на внутрішнє переміщення необоротних активів. Особливості відображення в бухгалтерському обліку операцій з вибуття необоротних активів залежить від шляхів та причин їх вибуття.

Зінкевич О. В [19] пропонує розглядати шляхи вибуття основних засобів з підприємства з точки зору отримання економічних вигод:

– операції, що передбачають отримання економічних вигод;

– операції, що передбачають втрати від їх здійснення;

– операції, що передбачають призупинення надходження економічних вигод.

Ганін В. І. [20] зазначає, що необоротні активи вибувають із підприємства внаслідок часткової чи повної ліквідації, безоплатної передачі їх іншим підприємствам або особам, реалізації, а також нестачі, виявленої під час інвентаризації.

В літературі виділяють наступні шляхи вибуття необоротних активів: продаж, безоплатна передача, списання через моральний і фізичний знос, ліквідація в результаті аварії, стихійних лих та інших надзвичайних ситуацій, передача у вигляді вкладу в статутний капітал інших підприємств (рис. 4).

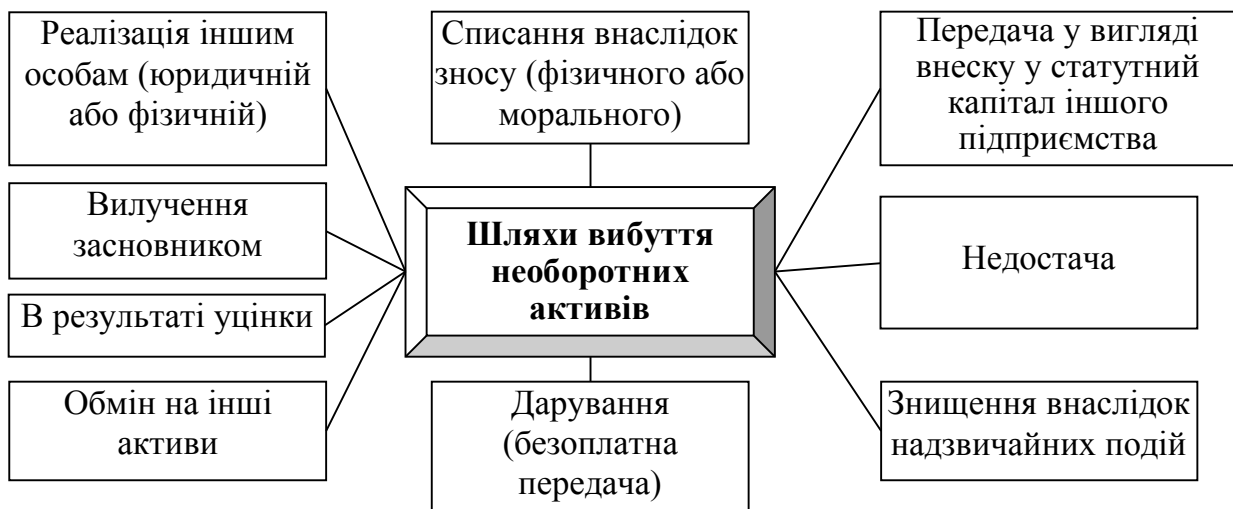

Рис. 4. Можливі шляхи вибуття необоротних активів

Джерело: власне розроблення.

На нашу думку, доречніше буде згрупувати шляхи вибуття необоротних активів за трьома основними групами, це: реалізація, безоплатна передача та ліквідація, так як

це запропоновано в П(С)БО 7 [7], а вже в межах групи розглянути можливі причини даної ситуації.

На рис. 5 зображено три основні групи вибуття необоротних активів, та можливі причини їх виникнення. Першою групою є реалізація, підприємство може реалізувати необоротний актив, у зв'язку зі зміною власної діяльності, якщо підприємство вирішує кардинально змінити вид економічної діяльності, потреба в більшості необоротних активах, а інколи й взагалі у всіх необоротних активах відпадає, саме тому підприємство може їх реалізувати. Науково-технічний прогрес сьогодні не стоїть на місці, з'являються нові та удосконалені моделі різноманітних, верстатів, машин, агрегатів тощо. Якщо підприємство має фінансову можливість оновлення власної технологічної лінії, для покращення якості та швидкості виготовлення продукції, воно може придбати більш модернізовану модель обладнання, а стару, проте в непоганому робочому стані модель – реалізувати.

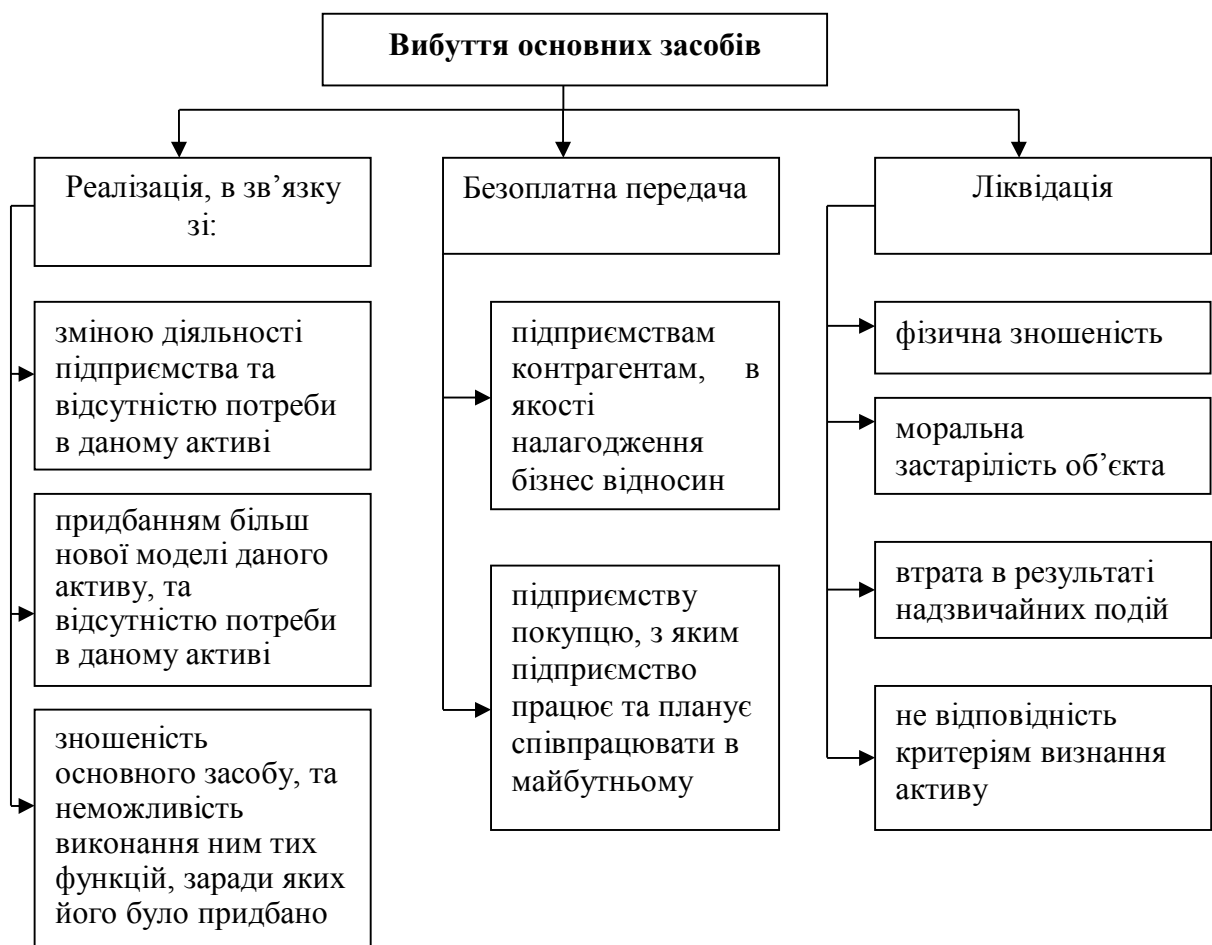

Рис. 5. Основні групи вибуття необоротних активів*

Джерело: власне розроблення.

Висновки. Отже, методологічні питання обліку руху необоротних активів є актуальними й надалі [21, с. 135–140, 22, с. 225–234]. Життєвий цикл бухгалтерського обліку необоротних активів налічує декілька етапів: починаючи з надходження різними шляхами, продовжуючи визнанням та оцінкою, експлуатацією, ремонтом та поліпшенням та закінчуючи вибуттям. Основними шляхами надходження необоротних активів на підприємство є придбання, безоплатне отримання, внесок до статутного

капіталу, обмін на подібний та неподібний актив, а також самостійне виготовлення. Підприємство має право визнати актив, як необоротний актив, якщо дотримані наступні критерії: строк корисного використання активу більше 1 року, актив має матеріально-речову форму, в процесі використання активу очікується отримання економічних вигід, актив придбано не для перепродажу.

2. Дослідивши особливості облікового відображення вибуття необоротних активів, встановлено є досить багато шляхів їх вибуття та доречніше буде згрупувати шляхи вибуття необоротних активів за трьома основними групами, це: реалізація, безоплатна передача та ліквідація, так як це запропоновано в П(С)БО 7.

1. Система економічної безпеки держави / Під заг. ред. д.е.н., проф., заслуженого економіста України Сухорукова А. І. / Національний інститут проблем міжнародної безпеки при РНБО України. – К.: ВД “Стилос”, 2009. – 685 с.
2. Большой бухгалтерский словарь/Под.ред. А. Н. Азрилияна. – М.: Институт новой экономики, 1999. – 574 с.
3. Финансовый словарь/ Благодатин А. А., Лозовский Л. Ш., Райзберг Б. А. – М.: ИНФРА – М, 2006. – VI, 378 с.
4. Большой экономический словарь / А. Б. Борисов. – М.: Книжный мир, 2001. – 895 с.
5. Терехова В.А. Финансовый учёт: Краткий курс. – СПб.: Питер, 2005. – 368 с.
6. Балабай К.В., Коровіна Г.І. Особливості обліку безоплатно отриманих основних засобів у бухгалтерському і податковому обліках // http://www.rusnauka.com/34_NIEK_2010/Economics/74924.doc.htm
7. ПСБО 7 «Основні засоби», затверджений наказом Міністерства фінансів України від 27.04.00 р. № 92, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 18.05.00 р. № 288/4509 // http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=340510&cat_id=293533
8. Загородній А.Г., Вознюк Г.Л., Партин Г.О. Облік і аудит: Термінологічний словник.– Львів: „Центр Європи”, 2002. – 671 с.
9. Сопко В.В. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу: підручник / В. В. Сопко, В. П. Завгородній. – К. : КНЕУ, 2004. – С. 411.
10. Финансовый облік за міжнародними та національними стандартами. Навчальний посібник для ВНЗ (рек. МОН України) // Жолнер І.В. – К. ЦУЛ, 2012. – 368 с.
11. Економічний словник-довідник / За ред. С. В. Мочерного. – Київ: Феміна, 1995. – 368 с.
12. Райзберг Б. А., Лозовский Л. Ш., Стародубцева Е. Б. Современный экономический словарь. 5-е изд., перераб. и доп. – М.: ИНФРА-М, 2007. – 495 с.
13. Редько А.Ю. Справочник-словарь бухгалтера / Редько А.Ю., Барановская В.Г., Горбачева Т.В. и др. – К.: Друкер, 1996. – 178 с. повтор.
14. Облік, контроль та аналіз: Словник-довідник: Навч. посіб. Я. І. Пилипенко, В. П. Пантелеєв, В. О. Шевчук та ін.; За ред. проф. В. П. Пантелеєва, В. О. Шевчука. – К.: Бізнес Медіа Консалтинг, 2011. – 368 с.
15. Фигурнов Е.Б. Управление предприятием: словарь-справочник / Е. Б. Фигурнов. – М.: Профиздат, 1990. – 336 с.
16. Райзберг Б.А. Современный экономический словарь / Райзберг Б. А., Лозовский Л. Ш., Стародубцева Е. Б. – [2-е изд., испр.]. – М.: ИНФРА-М, 1999. – 479 с.].
17. Ожегов С. И. Словарь русского языка / С. И. Ожегов. – 7-е изд., стереотип. – М.: “Сов. Энциклопедия”, 1968. – 900 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.jobtoday.com.ua/slovar/slovo.php?gnm=4657>
18. Кусайкіна Н.Д. Сучасний тлумачний словник української мови [Електронний ресурс] / Н.Д. Кусайкіна, Ю.С. Цибульник. – Режим доступу: <http://www.hurtom.com/culture/music/6567-suchasnijj-tlumachnijj-slovník-ukranksko.html>
19. Зінкевич О.В. Дослідження окремих питань методики обліку вибуття основних засобів // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції [“Облік, аналіз і аудит у сучасному бізнесі”] (27-28 травня 2004 р.) / Гончарук Я.А., Алопій В.В., Загорський В.С. – Львів: ПП “Компакт-ЛВ”, 2004. – 398 с.
20. Ганін В.І. Теоретичні основи бухгалтерського обліку: Навчальний посібник / В. І. Ганін, Т. В. Синиця. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 236 с.
21. Кафка С. М. Актуальні питання обліку необоротних активів: економічний зміст, ознаки, склад і структура необоротних активів // Бухгалтерський облік, аналіз та аудит: проблеми теорії, методології, організації. Збірник наукових праць. – К.: ПП «Рута», 2013. – С.135–140.

22. Kafka С. М., Степанюк О. С. Методичні підходи до обліку операцій з надходження необоротних активів // Вісник Національного університету «Львівська політехніка» Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і розвитку. – №797. – 2014. – С. 225–234.

References

1. Sukhorukov, A. I. *The system of economical security of the state*. Kyiv: BM "Stylus", 2009. Print.
2. Azilian, A. *Large accounting dictionary*. The new Economics Institute. 1999. Print.
3. Blagodatin, A, Lozovsky, L., and B. Raizberg. *Financial dictionary*. Moscow: INFRA. 2006. Print.
4. Borisov, A. *Large dictionary of Economics*. Moscow: world Book. 2001. Print.
5. Terekhova, Vera. *Financial accounting*. St. Petersburg: SPb.: Peter, 2005. Print.
6. Balabai, E., and I. Korovin "Peculiarities of accounting for donated fixed assets in the accounting and tax records" Web. <http://www.rusnauka.com/34_NIEK_2010/Economics/74924.doc.htm>.
7. The Ministry of Finance of Ukraine. Position accounting standard 7 "fixed assets" from 27.04.00, No. 92. Web. <http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=340510&cat_id=293533>.
8. Zagorodny A., Voznyuk, L., and O. Partin. *Accounting and auditing: the Terminological dictionary*. Lviv: "Heart Of Europe". 2002. Print.
9. Sopko, V, and B. Zavgorodny. *Organization accounting, economic control and analysis*. Kyiv: Kyiv national economic University, 2004. Print.
10. Zolner, I. *Financial accounting according to international and national standards*. Kyiv: CUL, 2012. Print.
11. Mocherniy, S. *Economic dictionary*. Kyiv: Femina. 1995.
12. Raizberg, B, Lozovsky, L, and E. Starodubtseva. *The dictionary of Modern Economics*. Moscow: INFRA-M. 2007. Print.
13. Redko, A, Baranovskaya, B, and T. Gorbachev. *Reference-dictionary accountant*. Kyiv: Drukar. 1996. Print.
14. Panteleev, V, Shevchuk, V, and J. Pilipenko. *Accounting, control and analysis: Vocabulary*. Kyiv: Business Media Consulting. 2011. Print.
15. Figurov, E. *Enterprise Management: a dictionary-guide*. Moscow: Profitat. 1990. Print.
16. Raizberg, B, Lozovsky, L, and E. Starodubtseva. *Modern economic dictionary*. Moscow: INFRA-M. 1999. Print.
17. Ozhegov, S. *Dictionary of Russian language*. Moscow: "Owls. Encyclopedia. 1968. Print.
18. Kusaka, N, and Y. Tsibulnik. *Modern explanatory dictionary of the Ukrainian language*. <<http://www.hurtom.com/culture/music/6567-suchasnijj-tlumachnijj-slovník-ukranksko.html>> . .
19. Zinkevich, A, Apopiy, V, and C. Zagorski. "Study of some methods of accounting for Disposals of fixed assets" *Materials of international scientific-practical conference "Accounting, analysis and audit in the modern business world" (27-28 may 2004)*. Lviv: PE "CD-LP" : 2004. Print.
20. Ganin, V, and T. Tit. *Theoretical bases of accounting: study guide*. Kyiv: Centre of educational literature, 2008. Print.
21. Kafka, Sofiia. "Current issues of accounting for non-current assets: economic content, attributes, composition and structure of non-current assets." *Accounting, analysis and audit: problems of theory, methodology, and organization. Collection of scientific papers*. Kyiv: PE "Ruta", 2013: 135–140. Print.
22. Kafka, Sofiia, and Olga Stepanyuk. "Methodological approaches to accounting for receipt of non-current assets "journal of National University." *Lviv Polytechnic" Management and entrepreneurship in Ukraine: the stages of formation and development 797 (2014): 225–234*. Print.

Рецензенти:

Гораль Л. Т. – доктор економічних наук, професор, директор інституту економіки та управління в нафтогазовому комплексі Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу;

Долішня Т. І. – кандидат економічних наук, доцент Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу.